

Rahoituslaitosten tilit
 milj. mk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Muutos
Pankkien shekkitilit	481	495	+ 14
Päiväluotot	3 674	1 796	- 1 878
Käteisvaraluotot	643	768	+ 125
Joukkovelkakirjat	527	594	+ 67
Muut	25	37	+ 12
Saamiset rahoituslaitoksilta	5 350	3 690	- 1 660
Pankkien shekkitilit	1	0	- 1
Päivätalletukset	290	1 080	+ 790
Kassavarantotalletukset	3 317	2 492	- 825
Pääomantuontitalletukset	108	201	+ 93
Muut	23	24	+ 1
Velat rahoituslaitoksilta	3 739	3 797	+ 58
<i>Nettosaamiset rahoituslaitoksilta</i>	<i>1 611</i>	<i>- 107</i>	<i>- 1 718</i>

kaa. Rahoituslaitosten pääomantuontitalletukset, joita vuoden alussa oli 108 milj. markkaa, kasvoivat 93 milj. markkaa. Pankeilla oli käteisvaraluottoa vuoden lopussa 768 milj. markkaa eli 125 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Suomen Pankin omistamat rahoituslaitosten joukkovelkakirjat lisääntyivät 67 milj. markkaa 594 milj. markkaan.

Saamisten ja velkojen lisäksi rahoituslaitoksilla on Suomen Pankille vastuuta, jotka ovat syntyneet erilaisten rahoitusjärjestelyjen yhteydessä. Suomen Pankin omistamia vekseleitä, joiden maksamisesta pankit ovat vastuussa,

ovat vienti- ja uusvientivekselit. Suomen Pankin taseessa nämä sisältyvät saamisiin yrityksiltä eränä "Viennin rahoitus". Vastuisiin kuuluvat myös pankkien antamat takaukset kotimaisten toimitusten rahoitusluottojen maksamisesta.

Julkisen sektori

Suomen Pankin saamiset julkiselta sektorilta kasvoivat 11 milj. markkaa 1 236 milj. markkaan. Suomen Pankin vuonna 1978 val-

Julkisen sektorin tilit
 milj. mk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Muutos
Valtion velkakirjat	512	354	- 158
Joukkovelkakirjat	288	386	+ 98
Valtion metallirahavastuu	403	483	+ 80
Muut	22	13	- 9
Saamiset julkiselta sektorilta	1 225	1 236	+ 11
Shekkitilit	2	1	- 1
Suhdannerahastotalletukset	545	433	- 112
Suhdannetalletukset	37	143	+ 106
Pääomantuontitalletukset	—	—	—
Muut	7	1	- 6
Velat julkiselle sektorille	591	578	- 13
<i>Nettosaamiset julkiselta sektorilta</i>	<i>634</i>	<i>658</i>	<i>+ 24</i>

tiolle myöntämää 700 milj. markan lainaa kuoletettiin yhteensä 158 milj. markkaa ja sen määrä oli vuoden lopussa 354 milj. markkaa. Suomen Pankin omistamat valtion joukkovelkakirjat lisääntyivät 98 milj. markkaa ja valtion metallirahavastuu kasvoi 80 milj. markkaa.

Suomen Pankin velat julkiselle sektorille vähenivät 13 milj. markkaa 578 milj. markkaan. Valtion suhdannerahastotalletuksia, joita oli vuoden alussa 545 milj. markkaa, valtio purki 149 milj. markkaa. Vuoden lopussa näitä talletuksia oli 433 milj. markkaa pääomaan liitetty korko, 37 milj. markkaa, mukaan luettuna. Valtion keräämiä yritysten suhdannetalletuksia kertyi vuoden aikana 106 milj. markkaa lisää ja niitä oli vuoden lopussa 143 milj. markkaa.

Suomen Pankin nettosaamiset julkiselta sektorilta lisääntyivät 24 milj. markkaa ja olivat 658 milj. markkaa vuoden lopussa.

Yritykset

Suomen Pankin saamiset yrityksiltä kasvoivat 1 150 milj. markkaa 4 549 milj. markkaan. Viennin rahoitus, joka sisältää ulkomaiset vekselit ja uusvientivekselit, lisääntyi 252 milj. markkaa. Uusvientivekseleiden määrä nousi 91 milj. markkaa 540 milj. markkaan ja lyhytaikaisten vientiluottojen määrä 161 milj. markkaa 1 214 milj. markkaan. Kotimaisten toimitusten rahoitus lisääntyi 550 milj. markkaa 2 111 milj. markkaan. Yhteensä

näiden kolmen erityisrahoitusjärjestelyn luotokanta kasvoi 802 milj. markkaa 3 865 milj. markkaan. Muista saamisista Suomen Pankin omistamat yritysten joukkovelkakirjat vähenivät 33 milj. markkaa ja erittelemättömät saamiset lisääntyivät 381 milj. markkaa.

Velat yrityksille kasvoivat 455 milj. markkaa 1 433 milj. markkaan. Investointi- ja alushankintatalletukset lisääntyivät nettomääräisesti 708 milj. markkaa ja niitä oli vuoden lopussa 1 425 milj. markkaa. Pääomantuontitalletukset, joita vuoden alussa oli 83 milj. markkaa, nostettiin kokonaisuudessaan vuoden aikana. Valtioneuvoston päätöksen perusteella vientitalletukset palautettiin yrityksille yhtenä eränä marraskuun alusta lukien. Palautettujen talletusten määrä korko mukaan luettuna oli 219 milj. markkaa.

Suomen Pankin nettoluotonanto yrityksille kasvoi 695 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 3 116 milj. markkaa.

Liikkeessä oleva raha ja talletustodistukset

Liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi 641 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 5 595 milj. markkaa. Tästä oli setelistöä 5 152 milj. markkaa ja metallirahaa 443 milj. markkaa. Lisäksi tase-erään "Muut velat" sisältyi liikkeessä olevia vanhan rahayksikön määräisiä seteleitä 9 milj. markkaa.

Liikkeessä olevien talletustodistusten määrä oli vuoden lopussa 1 600 milj. markkaa eli 300 milj. markkaa pienempi kuin vuotta aikaisemmin.

Yritysten tilit
 milj. mk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Muutos
Viennin rahoitus	1 502	1 754	+ 252
Kotimaisten toimitusten rahoitus	1 561	2 111	+ 550
Joukkovelkakirjat	220	187	- 33
Muut	116	497	+ 381
Saamiset yrityksiltä	3 399	4 549	+ 1 150
Investointi- ja alushankintatalletukset	717	1 425	+ 708
Pääomantuontitalletukset	83	—	- 83
Vientitalletukset	110	0	- 110
Muut	68	8	- 60
Velat yrityksille	978	1 433	+ 455
<i>Nettosaamiset yrityksiltä</i>	<i>2 421</i>	<i>3 116</i>	<i>+ 695</i>

Nettotaseen erät
milj. mk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Muutos
+ Nettosaamiset ulkomailta	6 151	8 376	+ 2 225
+ Nettosaamiset rahoituslaitoksilta	1 611	— 107	— 1 718
+ Nettosaamiset yrityksiltä	2 421	3 116	+ 695
+ Nettosaamiset julkiselta sektorilta	634	658	+ 24
= Nettosaamiset yhteensä	10 817	12 043	+ 1 226
+ Liikkeessä olevat talletustodistukset	1 900	1 600	— 300
+ Liikkeessä oleva raha	4 954	5 595	+ 641
+ Oma pääoma, arvonnjärjestelytilit ja muut tase-erät, netto	3 963	4 848	+ 885
= Nettovelat ja oma pääoma yhteensä	10 817	12 043	+ 1 226

Suomen Pankin nettotase

Yhteenvedona edellä suoritettua taseen kehityksen tarkastelusta esitetään ohessa Suomen Pankin nettotase pääsektoreittain.

Setelinanto

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kulta-

varanto ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset, lisääntyi vuoden 1981 aikana 1 669 milj. markkaa 9 350 milj. markkaan. Toissijainen setelinkate, joka käsittää katekelpoiset kotimaiset vekselit, supistui 192 milj. markkaa 1 308 milj. markkaan. Täten koko setelinanto-oikeus lisääntyi 1 477 milj. markkaa. Kun setelinanto-oikeuden käyttö, johon luetaan liikkeessä oleva

Setelinantotase
milj. mk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Muutos
<i>Setelinanto-oikeus</i>			
Ensisijainen kate	7 681	9 350	+ 1 669
Toissijainen kate	1 500	1 308	— 192
Yhteensä	9 181	10 658	+ 1 477
<i>Setelinanto-oikeuden käyttö</i>			
Liikkeessä olevat setelit	4 572	5 152	+ 580
Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	1 089	144	— 945
Shekkiluotoista nostamatta	0	2	+ 2
Yhteensä	5 661	5 298	— 363
<i>Setelinantovara</i>	3 520	5 360	+ 1 840

setelistö, vaadittaessa maksettavat sitoumukset sekä shekkiluotoista nostamatta oleva määrä, supistui yhteensä 363 milj. markkaa, nousi setelinantovara 1 840 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 5 360 milj. markkaa.

Tilinpäätös

Seuraavassa esitetään Suomen Pankin tase täysinä miljoonina markkoina vuosien 1980 ja 1981 lopussa:

Tase
milj. mk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	31. 12. 1980	31. 12. 1981
<i>Vastavaa</i>			<i>Vastattavaa</i>	
Kulta	1 073	1 382	Vaihdeettavat tilit	18
Erityiset nosto-oikeudet ..	397	632	Sidotut tilit	965
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa ..	380	394	<i>Valuuttavelat</i>	983
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	2 125	1 405	Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit	1 864
Vaihdeettavat valuutat	3 841	3 686	Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	566
Sidotut valuutat	208	1 964	<i>Muut ulkomaiset velat</i> ..	2 430
<i>Kulta ja valuuttasaamiset</i> ..	8 024	9 463	Setelit	4 572
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa ..	1 540	1 606	Metalliraha	382
<i>Muut ulkomaiset saamiset</i> ..	1 540	1 606	<i>Liikkeessä oleva raha</i>	4 954
Pankkien shekkilit	481	495	<i>Liikkeessä olevat talletustodistukset</i>	1 900
Päiväluotot	3 674	1 796	Pankkien shekkilit	1
Käteisvaraluotot	643	768	Päivätalletukset	290
Joukkovelkakirjat	527	594	Kassavarantotalletukset ..	3 317
Muut	25	37	Pääomantuontitalletukset ..	108
<i>Saamiset rahoituslaitoksilta</i> ..	5 350	3 690	Muut	23
Valtion velkakirjat	512	354	<i>Velat rahoituslaitoksille</i> ..	3 739
Joukkovelkakirjat	288	386	Shekkilit	2
Valtion metallirahavastuu ..	403	483	Suhdannerahastotalletukset	545
Muut	22	13	Suhdannerahastotalletukset	37
<i>Saamiset julkiselta sektorilta</i> ..	1 225	1 236	Pääomantuontitalletukset ..	—
Viennin rahoitus	1 502	1 754	Muut	7
Kotimaisten toimitusten rahoitus	1 561	2 111	<i>Velat julkiselle sektorille</i> ..	591
Joukkovelkakirjat	220	187	Investointi- ja alushankintatalletukset	717
Muut	116	497	Pääomantuontitalletukset ..	83
<i>Saamiset yrityksiltä</i>	3 399	4 549	Vientitalletukset	110
<i>Muut varat</i>	80	89	Muut	68
			<i>Velat yrityksille</i>	978
			<i>Muut velat</i>	13
			<i>Arvonnjärjestelytilit</i>	1 767
			Kantarahasto	1 400
			Vararahasto	441
			Tilivuoden voitto	422
			<i>Oma pääoma</i>	2 263
				4 313
			Yhteensä	19 618
				20 633

Osakkeet ja osuudet
nimellisarvo, mk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981
Teollisuusosakkeet	107 064 170,—	107 064 170,—
Erityisluottolaitosten osakkeet	48 516 500,—	47 916 500,—
Asunto-osakkeet	1 388 720,—	1 389 395,—
Kiinteistöosakkeet	2 728 800,—	1 675 800,—
Muut osakkeet ja osuudet	10 025 950,—	10 463 800,—
Yhteensä	169 724 140,—	168 509 665,—
SITRAn peruspääoma	300 000 000,—	400 000 000,—

Suomen Pankin tuloslaskelma kertomusvuodelta ja sitä edeltäneeltä vuodelta on seuraava:

Tuloslaskelma
mk

	1. 1.—31. 12. 1980	1. 1.—31. 12. 1981
Korkotuotot		
Korot kotimaisista saamisista	816 164 566,06	707 193 005,97
Korot ulkomaisista saamisista	433 549 910,37	590 591 018,98
Korot kotimaisista joukkovelkakirjoista	86 713 334,11	123 732 349,47
Korot ulkomaisista joukkovelkakirjoista	158 470 090,41	113 828 235,83
Yhteensä	1 494 897 900,95	1 535 344 610,25
Korkokulut		
Korot kotimaisista veloista	562 107 275,05	529 400 487,18
Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista	53 366 976,66	62 171 411,33
Yhteensä	615 474 251,71	591 571 898,51
Korkokate	879 423 649,24	943 772 711,74
Muut tuotot		
Provisiot	1 497 348,08	2 280 662,81
Kurssierot	295 956 122,52	513 869 304,98
Muut tuotot	18 285 841,85	27 574 090,19
Yhteensä	315 739 312,45	543 724 057,98
Muut kulut		
Palkat	57 095 889,99	65 261 608,07
Sosiaaliturvamaksut	3 805 265,33	4 300 952,77
Eläkkeet	16 925 532,58	19 572 681,10
Setelien valmistus	33 699 500,—	43 876 215,72
Poistot	42 893 467,75	70 200 552,12
Muut kulut	18 504 116,81	21 101 748,50
Yhteensä	172 923 772,46	224 313 758,28
Siirto arvonnjärjestelytileille	600 000 000,—	700 000 000,—
Tilivuoden voitto	422 239 189,23	563 183 011,44

Eduskunnan päätöksen mukaisesti korotettiin kantarahastoa tilinpäätöksen yhteydessä 1 600 milj. markkaa 3 000 milj. markkaan. Pankin oma pääoma kantarahaston korotuksen jälkeen, mutta ennen tilivuoden voiton lisäämistä, oli tilinpäätöksen mukaan 3 750 milj. markkaa eli 1 909 milj. markkaa suurempi kuin edellisen vuoden lopussa.

Pankin vastuusitoumusten kokonaismäärä oli vuoden päättyessä 578 milj. markkaa eli 44 milj. markkaa pienempi kuin vuoden 1980 lopussa.

Tilinpäätöksen yhteydessä on Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahaston (SITRA) peruspääomaa korotettu 100 milj. markkaa 400 milj. markkaan siirtämällä Suomen Pankin omistamia arvopapereita SITRALle sekä veloittamalla vastaava summa Suomen Pankin arvonnjärjestelytileiltä.

Pankin taseeseen ei ohjesäännön mukaan ole merkitty pankin omistamien kiinteistöjen, kalustojen eikä osakkeiden ja osuuksien arvoa. Suomen Pankki omistaa mm. pankkikiinteistöt Helsingissä ja niissä kaupungeissa, joissa pankin haarakonttorit toimivat. Pankilla on Vantaan kaupungissa teollisuuskiinteistö, jossa toimii Suomen Pankin setelipaino. Suomen Pankki omistaa myös Mortgage Bank of Finland Ltd:n ja Tervakoski Oy:n osake-enemmistön. Näiden sekä setelipainon toiminnasta julkaistaan erilliset toimintakertomukset. Lisäksi pankki on osakkaana mm. Teollistamisrahasto Oy:ssä, Sponsor Oy:ssä sekä eräissä teollisuusyrityksissä. Suomen Pankin omistuksessa on myös Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto SITRA. Sivulla 18 olevassa taulukossa on esitetty pankin omistamien osakkeiden ja osuuksien nimellisarvot pääryhmitäin vuosien 1980 ja 1981 lopussa.

Tuloslaskelman mukaan pankin korkotuotot lisääntyivät 40 milj. markkaa ja olivat yhteensä 1 535 milj. markkaa. Korkotuloista ulko-

maisten saamisten korot kasvoivat 157 milj. markkaa lähinnä korkean ulkomaisen korkotason vuoksi. Kotimaisten joukkovelkakirjojen korot nousivat 37 milj. markkaa. Sen sijaan kotimaisten saamisten korot vähenivät 109 milj. markkaa ennen kaikkea rahapolitiikan keventämisen johdosta. Ulkomaisten joukkovelkakirjojen korot supistuivat 45 milj. markkaa.

Suomen Pankin korkokulut alenivat 24 milj. markkaa 592 milj. markkaan. Korkokulujen vähentyminen aiheutui kotimaisten velkojen, lähinnä kassavarantotalletusten ja talletustodistusten, supistumisesta. Niille maksetut korot vähenivät 33 milj. markkaa. Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista sen sijaan lisääntyivät 9 milj. markkaa.

Korkotuottojen ja korkotulojen erotus eli korkokate kasvoi 64 milj. markkaa ja oli 944 milj. markkaa.

Muut tuotot lisääntyivät 228 milj. markkaa 544 milj. markkaan. Valtaosa lisäyksestä eli 218 milj. markkaa johtui valuuttakurssimuutoksista, joista syntyi tuottoja nettomääräisesti 514 milj. markkaa. Muut kulut kasvoivat 51 milj. markkaa. Suurin kuluerä oli poistot, jotka lisääntyivät 43 milj. markasta 70 milj. markkaan. Palkat ja sosiaaliturvamaksut kasvoivat yhteensä 9 milj. markkaa, eläkkeet 3 milj. markkaa, setelien valmistuskulut 10 milj. markkaa ja erittelemättömät kulut 2 milj. markkaa. Arvonnjärjestelytileille pankin tuotoista siirrettiin 700 milj. markkaa.

Pankin voitto tilivuodelta 1981 oli 563 183 011,44 markkaa. Vuoden 1982 avaus-taseessa on vararahastoon siirretty puolet voitosta eli 281 591 505,72 markkaa. Toinen puoli on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille ja sen käytöstä päättää eduskunta.

Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että

mainittu määrä, 281 591 505,72 markkaa, siirretään valtiovarastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita

Tilintarkastus

Vuoden 1980 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kunnallisneuvos Mikko Kaarna, valtiotieteen kandidaatti Erkki Liikanen, järjestösihteeri Erkki Kivimäki, diplomi-insinööri Pentti Mäki-Hakola ja agrologi Häkan Malm, toimittivat 16.—20. helmikuuta 1981 pankin vuoden 1980 tilien tarkastuksen. Tilintarkastajien lausunnon mukaisesti pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1980.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus

Pankkivaltuusmiehet ovat kertomusvuoden aikana toimittaneet johtosäätönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: helmikuun 27., toukokuun 26., kesäkuun 9., elokuun 17., lokakuun 6. ja joulukuun 15. päivänä.

Inventoinnit ja haarakonttorien tarkastukset

a) Pääkonttorissa

Johtosäätönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen ja kassaholvien sekä laina- ja vakuuskirjojen ynnä panttien ja talletusten inventoinnit, joissa ei havaittu aiheita muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmesti vuodessa.

Kaikissa haarakonttoreissa on toimitettu pankin johtosäätönsä 2 §:ssä säädetty tarkastus.

Längmanin rahastot

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin rahastojen tilit vuodelta 1980 ja lähettäneet jäljennökset tileistä eduskunnan pankkivaliokunnalle.

Elokuun 17. päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät eduskunnan joulukuun 9. päivänä 1971 vahvistamien ohjeiden mukaisesti E. J. Längmanin yrittäjärahastosta vuonna 1978 jaettujen apurahojen tilitykset.

Edellä mainittujen ohjeiden mukaan oli E. J. Längmanin yrittäjärahastosta jälleen suoritettava apurahojen jako; jaettava summa oli 149 000 markkaa. Jako käsittää toistaiseksi Lapin ja Oulun läänit, joiden kummankin osuus on puolet jaettavaksi tulevasta apurahasta. Tämän johdosta olivat Lapin ja Oulun läänien lääninhallitukset, hankittuaan lausuntonsa taloudellisilta elimiltä ja suunnitteluviranomaisilta, valmistaneet ohjeiden mukaan ehdotuksensa apurahojen käytöstä ja lähettäneet ne pankkivaltuusmiesten ratkaistaviksi. Kokouksessaan elokuun 17. päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät mainitut ehdotukset ja päättivät kehottaa johtokuntaa maksattamaan apurahat asianomaisille ehdotettuihin tarkoituksiin käytettäväksi.

Kokouksessaan lokakuun 6. päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät Suomen Syöpäyhdistys r.y:n selonteon vuonna 1978 E. J. Längmanin A-rahaston alarahastosta n:o 2 jaetun apurahan käytöstä sekä päättivät, että rahastosta kertomusvuonna jaettava apuraha, 33 065 markkaa, käytetään syöpätautien tor-

untaan Suomen Syöpäyhdistyksen ehdottamalla tavalla, ja kehottivat johtokuntaa maksattamaan apurahan Suomen Syöpäyhdistykselle.

Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto (SITRA)

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet SITRAn tilit vuodelta 1980 ja lähettäneet jäljennökset toimintakertomuksesta, inventaarista ja taseista eduskunnan pankkivaliokunnalle.

Suomen Pankin ohjesäännön 4 ja 30 §:n muuttaminen

Johtokunta teki toukokuun 12. päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä esityksen Suomen Pankin ohjesäännön 4 ja 30 §:n muuttamisesta. Mainitut ohjesäännön kohdat koskevat pankin kantarahaston määrää sekä pankin rahastojen kartuttamista. Näitä säännöksiä oli viimeksi tarkistettu 1976, jonka jälkeen säännösten mukainen kantarahaston määrä ja vararahaston kartuttamisvelvoite ovat reaaliarvoltaan siinä määrin laskeneet, että määräysten tarkistaminen oli jälleen ajankohtainen. Tätä olivat edellyttäneet myös pankkivaltuusmiehet vahvistaessaan vuoden 1980 pankin tilinpäätöksen perusteet.

Tammikuun 9. päivänä 1976 annetulla laila Suomen Pankin ohjesäännön 4 ja 30 § muuttettiin siten, että pankin kantarahaston määrä korotettiin 600 milj. markasta 1 400 milj. markkaan. Samalla se kanta- ja vararahastojen yhteenlaskettu määrä, jonka saavuttamiseen saakka pankin vuosivoitosta on ainakin puolet käytettävä vararahaston kartuttamiseen, vahvistettiin 2 400 milj. markaksi.

Kantarahaston määrä on pyritty pitämään taseen loppusummaan verrattuna likimäärin muuttamattomana. Kun kantarahaston määrä vuonna 1970 korotettiin 300 milj. markasta 600 milj. markkaan, muuttui tämä suhdeluku 10 prosentista 16 prosenttiin. Vuoden 1976 muutos, jota sovellettiin jo edellisen vuoden tilinpäätökseen, nosti silloisen vastaavan suhdeluvun 8 prosentista 16 prosenttiin. Taseen loppusumman kohoaminen vuodesta 1975 lähtien on aiheuttanut kantarahaston suhteellisen määrän alentumisen takaisin noin 7 prosenttiin.

Edellä olevan johdosta johtokunta ehdotti

pankin ohjesäännön 4 §:n muuttamista siten, että kantarahaston määräksi vahvistettaisiin 3 000 milj. markkaa; jolloin rahaston osuus taseen loppusummasta nousisi noin 15 prosenttiin. Korotus toteutettaisiin siirtämällä vastaava määrä varojen arvonjärjestelytileiltä kantarahastoon. Samalla johtokunta ehdotti pankin ohjesäännön 30 §:n muuttamista siten, että se kanta- ja vararahastojen yhteismäärä, jonka saavuttamiseen saakka pankin vuosivoitosta ainakin puolet on käytettävä vararahaston kartuttamiseen, vahvistettaisiin 5 000 milj. markaksi. Muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuoden 1981 tilinpäätöksessä.

Pankkivaltuusmiehet käsitelivät johtokunnan esityksen toukokuun 26. päivänä ja päättivät pyytää valtioneuvostoa antamaan kirjelmän mukaisen lakiesityksen eduskunnalle.

Laki Suomen Pankin ohjesäännön muuttamisesta edellä selostetulla tavalla annettiin 20. päivänä marraskuuta 1981 (768/81).

Suostumus kiinteistön ostoon

Marraskuun 9. päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti, että asetuksella 4.11.1883 perustettu Suomen Pankin Joensuun konttori on vuodesta 1951 toiminut Asunto-osakeyhtiö Pankkitalon omistamassa kiinteistössä Kauppakadun varrella Kauppatorin länsilaidalla. Pankki omistaa yhtiön osakeista noin kolmanneksen. Pankkihuoneisto, joka kolme vuosikymmentä sitten vastasi senaikaista tarpeita, on ajan mittaan käynyt epätarkoituksenmukaiseksi eikä esimerkiksi henkilökunnan sosiaalitulojen, rahan käsittelyn, kuljetusten ja holvitilojen osalta vastaa nyky-aikaisia vähimmäisvaatimuksia, minkä vuoksi olisi harkittava pankkitoiminnan siirtämistä uusiin tiloihin.

Pankille oli tarjottu ostettavaksi lääninhallituksen naapurina oleva, Torikadun ja Sairaalakadun kulmassa sijaitseva tontti, jonka pinta-ala on 3 178 m² ja nykyinen rakennusoikeus 2 736 kerrosalaneliometriä. Pyydetty kauppahinta oli 2.1 milj. markkaa.

Kun edellä mainittu tontti on yksi harvoista pankin käyttöön sopivista tonteista Joensuussa, johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat johtokunnan ostamaan Suomen Pankille kysymyksessä olevan, Joensuun kaupungin II kaupunginosan 14 korttelin tontin nro 1 enintään 2.1 milj. markan

kauppahinnasta ja muuten sopiviksi katsomiltaan ehdoilla.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen marraskuun 13. päivänä pitämässään kokouksessa.

Suostumus osakkeiden ostoon

Kokouksessaan tammikuun 15. päivänä pankkivaltuusmiehet oikeuttivat johtokunnan ostamaan Kotkan konttorin kamreerin asunnon yhteyteen autotallin nro 4 hallintaan oikeuttavat Asunto Oy Satamaportin osakkeet nrot 9 956—10 000 27 200 markan kauppahinnasta.

Mortgage Bank of Finland Ltd:n lainanotto

Kesäkuun 9. päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksen mukaisesti päättivät antaa suostumuksensa sille, että Mortgage Bank of Finland Ltd (ent. Mortgage Bank of Finland Oy, toimintamuutos rekisteröity 18.6.1981) aikaisemmin myönnettyjen valtuuksien lisäksi laskee Suomen Pankin myöhemmin määräämään aikana liikkeelle yhteensä enintään 300 milj. markan arvosta debenttuureja, joiden korko on vähintään 7 % ja enintään 9 % sekä juoksuaika enintään 15 vuotta, käyttääkseen nämä varat pankkivaltuusmiesten päätösten mukaisesti tarkoituksiin. Samalla pankkivaltuusmiehet oikeuttivat Suomen Pankin merkitsemään nämä debenttuurit, joiden ehdoista sovitaan kulloinkin Suomen Pankin ja Mortgage Bank of Finland Ltd:n kesken pankkivaltuusmiesten asettamissa rajoissa.

Ulkomaisia asiamiespankeja

Maaliskuun 20., elokuun 17. ja joulukuun 15. päivänä pidetyissä kokouksissa pankkivaltuusmiehet päättivät, että Bank of Scotland, Edinburgh, Banque Européenne de Crédit, Bruxelles, A. G. Becker Incorporated, New York, County Bank Ltd, London, DG Bank Deutsche Genossenschaftsbank, Frankfurt/Main, Dow Scandia Banking Corporation Ltd, London, Goldman, Sachs & Co, New York, The Mitsui Trust & Banking Co Ltd, Tokyo, Mocatta & Goldsmid Ltd, London, Samuel Montagu & Co Ltd, London, Nederlandsche

Middenstandsbank N.V., Amsterdam, Orion Royal Bank Limited, London, Phibro Corporation, New York, N. M. Rothschild & Sons Ltd, London, Saudi International Bank, London ja The Yasuda Trust & Banking Co, Ltd, Tokyo, otetaan Suomen Pankin ulkomaisiksi asiamiespankeiksi.

Ylemmän esimiestason palkkaussuorat

Kokouksessaan tammikuun 15. päivänä pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksen mukaisesti päättivät, että pankin ylemmälle esimiestasolle eli johtajille, osastopäälliköille ja toimistopäälliköille sekä vastaavissa esimiestehtävissä toimiville toimenhaltijoille perustetut palkkaussuorat pysytetään erillisinä palkkaussuorina, joihin johtokunta tulee soveltamaan kokonaisvaikutukseltaan samanlaisia korotuksia kuin palkkatoimikunnan esittämät yleiskorotukset.

Pääsopimus palvelussuhteen ehtojen määrittämisestä Suomen Pankissa

Tammikuun 13. päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta toteaa, että valtion virkaehtosopimuslailla (664/70) perustettiin valtion ja kuntien virkamiehille oikeus tehdä työnantajan kanssa sopimuksia palvelussuhteen ehdoista lain rajaamissa puitteissa (nk. taloudelliset ja sosiaaliset etuudet). Tämän mukaisen tasaveroisuuden merkkejä ovat osapuolille suodut tehostamahdollisuudet (lakko, työsulku jne.).

Valtion virkaehtosopimuslaissa on varattu mahdollisuus kytkeä Suomen Pankki järjestelmään mukaan. Kun näin ei ole tapahtunut, ei laki sinänsä eikä myöskään sen synnyttämä sopimis- ja työtaisteluoikeus koske Suomen Pankkia.

Virkamiesten asemaan ja virkaehtosopimusjärjestelmään on viime aikoina kohdistunut verrattain voimakkaita paineita. Muun muassa tämän vuoksi on Suomen Pankissa katsottu perustelluksi pidettyä tässä vaiheessa ottamasta kantaa virkaehtosopimusjärjestelmän puolesta tai sitä vastaan. Näin ollen on pankissa otettu lähtökohdaksi sopimusmalli, joka pääpiirteissään vastaisi varsinaista virkaehtosopimusta mutta olisi joustavammin toteutettavissa.

Syksyllä 1979 Suomen Pankin Virkailijajyhdistys r.y. ja Suomen Pankin Toimenhaltijat r.y. esittivät virallisen neuvottelupyynnön johtokunnalle, joka määräsi edustajansa nk. PES-neuvotteluihin (PES = palvelussuhteen ehtoja koskeva vapaaehtoinen sopimus).

Tammikuun alussa 1981 pääsivät osapuolet yksimielisyyteen pääsopimuksesta, joka käsittelee järjestelmän perusteet ja neuvottelumenetelyä sekä erimielisyyksien ratkaisemista koskevat säännökset.

PES-sopimusta voidaan luonnehtia herrasmiesopimukseksi, koska virkamiesoikeudellisessa mielessä sopimuksia palvelussuhteen ehdoista ei voida Suomen Pankin ja henkilöstöyhdistyksen välillä tehdä ilman lainsäädännöllisiä muutoksia. PES-sopimuksen allekirjoittaminen on siten oikeudelliselta kannalta katsottu neuvottelutuloksen yhteistä kirjaamista. Koska kuitenkin sopimuksen allekirjoittaminen perustuu osapuolten väliseen luottamukseen, on sopimuksen tosiasiallinen sitovuus varsin suuri.

Solmittavan PES-sopimuksen pysyväksi tarkoitettu osa on pääsopimus. Pääsopimus sisältää paitsi jo ennen mainitut järjestelmän perusteet myös säännökset henkilöllisestä ja asiallisesta soveltamisalasta. Muun osan PES-sopimusta muodostavat runkosopimus ja mahdollisesti erilliset palkkaa, työaikaa, vuosilomia jne. koskevat sopimukset. Näitä koskevat neuvottelut tultaisiin käymään sopimuskausittain kuten yleisilläkin työmarkkinoilla.

PES-sopimukset koskisivat osallisten yhdistysten jäseninä olevia kaikkia toimenhaltijoita. Palkkauksen osalta ei PES-sopimus kuitenkaan koskisi pankin neuvottelijoita eikä ylempää esimiestasoa.

Asiallinen soveltamisala vastaa valtion virkaehtosopimuslain soveltamisalaa. Näin ollen ei voitaisi sopia asioista, jotka esimerkiksi koskevat Suomen Pankkia laitoksena tai pankin organisaatiota. Sopia ei voitaisi myöskään mm. tointen perustamisesta, työn johtamisesta, toimeen vaadittavista kelpoisuusehdoista, kurinpidosta, eläkkeistä eikä pankin omaisuuden käytämisestä.

Neuvottelumenettely olisi seuraava: pankin henkilökunnan palvelussuhteen ehdoista kävivät neuvottelut pankin johtokunta (sen määräämät neuvottelijat) ja pankin henkilökuntayhdistykset. Neuvottelutulos alistettaisiin Suomen Pankin ohjesäännön 16 §:n mukaisesti

sesti ja 17 §:n edellyttämiltä osiltaan pankkivaltuusmiesten vahvistettavaksi.

Mahdolliset erimielisyydet sopimuksen soveltamisessa ratkaisisi toimiehtolautakunta. Toimiehtolautakuntaan kuuluisi kutsuttuna kolme pankkivaltuusmiestä, joista yksi toimisi puheenjohtajana. Pankin johtokunta määräisi lautakuntaan kaksi jäsentä ja osalliset yhdistykset yhdessä kaksi. Toimiehtolautakunnan asiassa antama ratkaisu ei olisi PES-sopimuksen luonteeseen vuoksi oikeudellisesti mutta kylläkin käytännössä sitova.

Viitaten edellä sanottuun sekä kirjelmänsä liitteenä olleeseen pääsopimusluonnokseen, joka koskee palvelussuhteen ehtojen määräytymistä Suomen Pankissa, johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet hyväksyisivät omalta osaltaan sanotun pääsopimuksen pankin ohjesäännön 17 §:n edellyttämässä laajuudessa.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen tammikuun 15. päivänä pitämässään kokouksessa. Pääsopimus ja siihen liittyvä pöytäkirja allekirjoitettiin tammikuun 20. päivänä.

PES-sopimukset toimenhaltijain palkkauksesta ja ikälisistä

Maaliskuun 19. päivänä solmittiin valtion virkaehtosopimus, joka pohjautui maaliskuun 9. päivänä tehtyyn ns. Pekkas-ratkaisuun ja koski valtion virkamiesten palkkausta ja ikälisiä sopimuskaudena 1.3.1981—28.2.1983.

Maaliskuun 20. päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet valtuuttivat johtokunnan allekirjoittamaan Suomen Pankin henkilöstöjärjestöjen kanssa valtion virkaehtosopimukseen pohjautuvat palkkausta ja ikälisiä koskevat PES-sopimukset sopimuskaudeksi 1.3.1981—28.2.1983.

Edellä mainitut PES-sopimukset allekirjoitettiin huhtikuun 1. päivänä. Sopimuksen mukaan tarkistetaan palkkoja

— 1.3.1981 sopimuksen liitteenä olevien taulukoiden mukaisesti siten, että kokonaisvai-

kutus on 3,3 %,
— 1.9.1981 2,9 %,
— 1.3.1982 2,6 % sekä
— 1.10.1982 3,0 % siten, että tarkemmat markkamääräiset taulukkoaikeudet täsmennetään myöhemmin.

Sopimukseen sisältyy lisäksi 0,5 prosentin

suuruinen järjestelyvara ja maininta maksuajankohdista sekä toteamus siitä, että muutoin noudatetaan sopimuskaudella soveltuvin osin valtion virkaehtosopimusta.

Ikälisjärjestelmän tarkistamisesta sovittiin, että pankin voimassa olevaa ikälisjärjestelmää muutetaan 19.3.1981 solmitun valtion virkamiesten ikälisäsovimuksen mukaisesti.

Pankkivaltuusmiehet päättivät vahvistaa edellä mainitut pankin toimenhaltijain palkkausten tarkistamista ja ikälisjärjestelmän uudistamista koskevat PES-sopimukset kokouksessaan huhtikuun 29. päivänä.

PES-sopimus Suomen Pankin toimenhaltijain vuosilomasta

Pankkivaltuusmiehille huhtikuun 27. päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta toteasi, että pankkivaltuusmiehet olivat viimeksi 17.6.1980 muuttaneet 25.2.1974 vahvistamia Suomen Pankin toimenhaltijain vuosilomasäännöksiä, jotka ovat perustuneet valtion virkamiesten vuosiloma-asetuksen (692/73) säännöksiin ja niihin tehtyihin muutoksiin. Vuosina 1980—1981 julkisella sektorilla saavutettujen virkaehtosopimuksia koskevien neuvottelutulosten perusteella on vuosiloma-asetusta jälleen muutettu (222/81) johtokunnan kirjelmässä mainitulla tavalla.

Suomen Pankissa tammikuun 20. päivänä 1981 solmitun palvelussuhteen ehtojen määrittymistä koskevan pääsopimuksen johdosta on pankin toimenhaltijoiden vuosilomasäännökset kirjoitettu PES-sopimuksen muotoon. Sopimukseen on samalla sisällytetty edellä mainittuja valtion vuosiloma-asetuksen muutoksia vastaavat sopimuskohdat.

Edellä sanottuun ja kirjelmänsä liitteenä oleeseen sopimusjäljennökseen viitaten johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet vahvistaisivat Suomen Pankin vakinaisten ja ylimääräisten toimenhaltijain palvelussuhteen ehtoja koskevan 21.4.1981 allekirjoitetun sopimuksen vuosilomasta.

Pankkivaltuusmiehet käsitelivät ja hyväksyivät johtokunnan esityksen huhtikuun 29. päivänä pitämässään kokouksessa.

Muutoksia Suomen Pankin eläke- ja perhe-eläkemääräyksiin

Marraskuun 13. päivänä pidetyssä kokouksessa esiteltiin pankkivaltuusmiehille johtokun-

nan saman marraskuun 6. päivänä lähettämä kirjelmä, jossa todettiin, että valtion eläkelakiin, valtion perhe-eläkelakiin ja valtion perhe-eläkelain voimaanpanolakiin on vuoden 1979 lopussa ja vuodenvaihteessa 1980—1981 tehty useita vähäisempiä muutoksia. Muutosten tarkoituksena on mm. mahdollistaa virantoimituksen keskeytyksen lukeminen aikaisempaa laajemmin eläkeajaksi tapauksissa, joissa keskeytys aiheutuu palveluksesta kansainvälisissä järjestöissä, laajentaa perhe-eläkkeen edunsaajan oikeutta valita eri perhe-eläkesääntöjen välillä sekä parantaa työkyvyttömyyseläkehakemusten käsittelyä tapauksissa, joihin liittyy työkyvyttömyyttä edeltävä sairausloma.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen ja päättivät muuttaa Suomen Pankin eläkesäännön 3 a, 5, 6, 12, 16 ja 20 §:n sekä perhe-eläkesäännön 7, 21, 27 ja 29 §:n johtokunnan esittämällä tavalla. Samalla pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen muutosten voimaantulosta.

Myönnetyt avustukset ja eläkkeet

Pankkivaltuusmiehet myönsivät kertomusvuonna yhden avustuksen ja yhden ylimääräisen perhe-eläkkeen.

Johtokunta

Kertomusvuoden aikana johtokunnan kokoonpanossa ja tehtävänjaossa ei tapahtunut muutoksia. Pankinjohtaja Harri Holkerin ollessa vuosilomallaan 16.11.—30.11.1981 ja virkavapaana 1.12.1981—17.1.1982 johtokunnan vt. jäsenenä toimi johtaja Markku Puntila.

Valtuuttaessaan maaliskuun 20. päivänä pitämässään kokouksessa johtokunnan allekirjoittamaan Suomen Pankin henkilöstöjärjestöjen kanssa palkkausta ja ikälisiä koskevat PES-sopimukset sopimuskaudeksi 1.3.1981—28.2.1983 pankkivaltuusmiehet samalla päättivät, että vastaavat tarkistukset tehdään myös johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkoihin.

Haarakonttorien valvojat

Pankin haarakonttorien valvojina ja heidän varamiehinään ovat vuonna 1982 pankkival-

tuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Joensuun konttori: valvojat opetusneuvos, filosofian maisteri Aulis Olavi Waldemar Koivusalo ja varatuomari Otto Alvar Gustaf Sorasalmi sekä varamiehet poliisineuvos, varatuomari Leo Ilkka Kalevi Hupli ja kansanedustaja, toimitusjohtaja Mauri Heimo Kalervo Vänskä;

Jyväskylän konttori: valvojat varatuomari Uno Osmo Volmari Aarnio ja ent. pormestari, varatuomari Jaakko Wilhelm Krogerus sekä varamiehet lääninverojohtaja, varatuomari Martti Ilmari Lahtinen ja piirijohtaja Esa Mikael Riihimäki;

Kotkan konttori: valvojat varatuomari Leif Gunnar Thuresson Häggblom ja oikeusneuvosmies Heikki Pajari sekä varamiehet verojohtaja, varatuomari Toivo Verner Rikkinen ja toimitusjohtaja, ekonomi Toivo Tapio Tikanoja;

Kuopion konttori: valvojat lääninneuvos Toivo Kalevi Koponen ja poliisimestari, varatuomari Erkki Juhani Vahronen sekä varamiehet hovioikeudenneuvos Esko Juhani Kilpeläinen ja johtaja, agronomi Pauli Uolevi Ilva;

Labden konttori: valvojat varatuomari Timo Johannes Tuori ja ent. rehtori Ilmari Johannes Vartiainen sekä varamiehet ent. kaupallinen johtaja Toivo Voitto Kullervo Koponen ja talousjohtaja, ekonomi Pertti Juhani Lares;

Mikkelin konttori: valvojat rehtori Pauli Veli Vainio ja lääninneuvos Viljo Uolevi Lehtolainen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Jorma Kalevi Pekonen ja markkinointijohtaja, merkonomi Erkki Heikki Nevasaari;

Oulun konttori: valvojat kaupungintaloustarkastaja, ekonomi Ville Kalevi Matturi ja varatuomari Erkki August Korhonen sekä varamiehet toimitusjohtaja, konsuli Jorma Jalmari Sallamo ja poliisimestari, varatuomari Erkki Eino Haikola;

Porin konttori: valvojat pormestari, varatuomari Olavi Einar Koivisto ja toimitusjohtaja, kauppaneuvos Heimo Kalervo Kaitila sekä varamiehet toimitusjohtaja Eino Kivikoski ja apu-

laiskaupunginjohtaja, varatuomari Mikko Iisakki Sävelä;

Rovaniemen konttori: valvojat lääninverojohtaja, lainopin kandidaatti Erkki Emanuel Ollila ja kaupunginkamreeri, ekonomi Erkki Antero Vähälä sekä varamiehet konttoripäällikkö, ekonomi Seppo Olavi Söderlund ja suunnittelupäällikkö, diplomi-insinööri Heikki Mikael Annanpalo;

Tampereen konttori: valvojat pormestari Jyrki Jalo Unto Tuominen ja hallintojohtaja, hallinto-opin kandidaatti Eero Einar Lindfors sekä varamiehet varatuomari Lasse Joutsiniemi ja tullijohtaja, valtiotieteen kandidaatti Veikko Armas Seppänen;

Turun konttori: valvojat toimitusjohtaja, ekonomi Heikki Alarik Löyttyniemi ja päätoimittaja, filosofian tohtori Keijo Kalevi Kulha sekä varamiehet professori Jaakko Ilmari Nousiainen ja apulaiskaupunginsihteerin, varatuomari Paavo Aarne Sakari Heinonen;

Vaasan konttori: valvojat lääninneuvos Henrik Matias Palomäki ja toimitusjohtaja, lainopin kandidaatti, diplomi-ekonomi Hans-Erich Slotte sekä varamiehet kauppatieteiden tohtori Kauko Kalervo Mikkonen ja apulaiskaupunginjohtaja, diplomi-insinööri Seppo Saksenaho.

Pankkivaltuusmiehet

Pankkivaltuusmiehinä toimivat vuonna 1981 eduskunnan valitsijamiesten sanottuun tehtävään valitsemat seuraavat henkilöt:

Jaatinen, Matti, ekonomi,
Laine, Jermu, varatuomari,
Maijala, Matti, toimitusjohtaja,
Sorsa, Kalevi, yhteiskuntatieteiden maisteri,
Björklund, Ilkka-Christian, valtiotieteen kandidaatti,
Saarinen, Aarne, SKP:n puheenjohtaja,
Jokela, Mikko, varatuomari,
Melin, Ingvar S., kauppatieteiden lisensiaatti,
Miettinen, Mauri, metsänhoitaja.

Näistä kolme ensin mainittua muodostavat suppeamman valtuuston.

Puheenjohtajana toimi koko vuoden pankkivaltuusmies Jaatinen ja varapuheenjohtajana pankkivaltuusmies Laine.

Tilintarkastajat

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1981 tilejä tarkastamaan eduskunnan valitsijamiehet valitsivat seuraavat henkilöt:

Liikanen, Erkki, valtiotieteen kandidaatti, hänen varamiehensä *Aaltonen, Markus*, taloustieteiden maisteri;

Kivimäki, Erkki, järjestösihteeri, hänen varamiehensä *Aitamurto, Aarno*, varatuomari;

Kaarna, Mikko, kunnallisneuvos, hänen varamiehensä *Mattila, Kalevi*, revisori;

Mäki-Hakola, Pentti, diplomi-insinööri, hänen varamiehensä *Lampinen, Arto*, varatuomari;

Malm, Håkan, agrologi, hänen varamiehensä *Luukko, Unto*, valtiotieteen lisensiaatti.

Helsingissä 16. päivänä maaliskuuta 1982.

MATTI JAATINEN

Jermu Laine
Eino Loikkanen
Aarne Saarinen
Ingvar S. Melin

Matti Maijala
Ilkka-Christian Björklund
Paavo Väyrynen
Mauri Miettinen

Eino Helenius

ISSN 0356-0449